

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 7-50 Din

za inozemstvo 18—

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravištvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnice:

Maribor, Barvarska ulica
št. 1. Tel. št. 22.

Colje, Aleksandrova. cesta.

Račun pri pošt. čekov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 26. maja.

Znova prihajajo poročila o pristopu Poljske k Mali antanti. Sicer se je gibal že zadnji čas poljska zunanja politika v najožjih stikih z ono Male antanto, vendar je še vedno ostajala formalno sama zase. Poljsko je bilo treba doslej še vedno naštevati samostojno, poleg Male antante.

S tem seveda še vedno ni rečeno, da bo res pristopila tudi formalno v naš krog. Z njenega stališča bi bilo vsekakor boljše, ako se nam tesneje pridruži, kajti na ta način bi mogla še mnogo bolj nego doslej vplivati na smer vnanjopolitičnega nastopanja celokupne politike Male antante. Tu bi našla enako zainteresiranega člana, Rumunijo, in s tem bi, vsaj v ruskih zadevah, njena smer ostala skoro direktna.

Koliko moremo z naše strani pozitivno pridobiti s pristopom Poljske, je vsekakor precej komplicirano vprašanje. Z njenim pristopom dobimo direktno v svojo bližino tudi poljske vnanjopolitične probleme. In da ti niso enostavni ter lahki, o tem si prav nič ne delamo iluzij. Toda ali jih vzamemo za svoje ali ne, to je kardinalno vprašanje.

Da bi se jim izognili in bi se zvezna pogodba glasila le za druge »skupne« točke, to bi bilo težko izvršljivo. Pogodba s Češkoslovaško in Rumunijo določa predvsem medsebojno garancijo, da se bodo spoštovali in izvrševali obveznosti mirovnih pogodb, tičočih se držav v srednjem in dolnjem Podonavju. Poljska bo imela s svoje strani iste želje glede svojih mirovnih pogodb. V tem oziru seveda so huda preiskušnja poljske vzhodne meje, prav kakor tudi rumunska Besarabija. Vprašanje postopanja napram narodnim manjšinam je točka, v kateri si države razširjene Male antante lahko medsebojno zagotovijo podporo za slučaj, da bi skušala modra zapadna Evropa nas učiti manir. Skupno ali skladno postopanje v gospodarskih problemih, ki leže ravno sedaj zapadni Evropi tako pri srcu, je tudi točka, kjer se naša pota v bistvu ne bodo razhajala.

Brati je tu ali tam enostaven navet, naj se Poljaki ali Rumuni odvedo svojim spornim vzhodnim dežlam, potem bo zavladala složna edinstvo na vse strani. Ta stvar ima dvojno lice. S stališča teorije se da o tem razpravljati, praktično življenje pa pozna le malo »enostavnih rešitev«. Lahko je to zahtevati, kadar gre na — tuji račun, težje izvršiti takrat, kadar bi recimo Poljska ali Rumunija zahtevala z naše strani sličnih žrtv, čeprav ne res, da mi nimamo v posesti nobene ozemlja, ki bi ga drugi mogli upravičeno reklamirati zase. V skupni zvezi politiki žrtvovati specifične državne koristi ali smotre, to je slab temelj vnanjopolitičnim zvezam. S tem seveda nismo prav ničesar izrekli v načelnem oziru o upravičenosti tega ali onega stališča v naznačenih sporih.

V današnjem položaju širom Evrope nam je Mala antanta nujno potrebna. Problem, ki bodo preizkusni za njen obstoj, se še ne morejo razviti, dokler imamo v Evropi abnormalni položaj, da sta najmočnejši kontinentalni velesili — brez moči, v najtežji krizi. Kadar ta abnormalni položaj konča, takrat se spremeni situacija za nas. Do takrat pa je treba pametno in realistično graditi vnanjo politiko na obstoječe možnosti.

Genovska konferenca je pokazala, da je mogoče s trezno in pametno politiko vzdržati in pojačati politični in moralni ugled novih narodnih držav v Evropi. Mala antanta je zapustila konferenco z znatno večjim ugledom, nego ji je pristopila. V obojih nam pravi velikim silam se je izkazala kot prava obrambna organizacija proti onemu staremu diplomatskemu načelu, da so male države vedno drobiti, s katerim izravnavajo velike svoje medsebojne difference. Povodoma poroke našega kralja bodo naši, češkoslovaški in rumunski državniški sklepali o poglobitvi in podaljšanju naše alijance. Ker se te dni vrši sestanek rumunskih in poljskih državnikov, je smatrati, da bo v Beogradu padla tudi odločitev o pristopu Poljske.

Vsako ojačanje in razširjenje naših zvez je pozdraviti kar najtopleje — ako se izvrši brez kršenja velikih načel, na katerih je zgrajena sama eksistenca naše lastne države.

VLADNA KRITA V AVSTRIJI.

Dunaj, 26. maja. (Izv.) Pogajanja med strankama za delovni program se ugodno razvijajo. Upa se, da se bo sredi prihodnjega tedna dosegel sporazum.

Podaljšanje in poglobitev Male antante

ODLOČILNA POSVETOVANJA O PRISTOPU POLJSKE. — VAŽEN POLITIČEN SESTANEK V BEOGRADU.

Pariz, 26. maja. (Izv.) Današnji »Matin« poroča, da se bodo o priliki poroke kralja Aleksandra sestali v Beogradu ministrski predsedniki in drugi vodilni državniški vseh treh držav Male antante. Ob tej priliki se bo slovesno podaljšala pogodba, ki veže te države, na dobo 20 let. Obenem se bodo medsebojne pogodbe poglobile in se določile smerice za popolnoma enotno politiko Male antante v vseh važnih zadevah. Pri tem bo padla tudi odločitev o še tesnejši zvezi med Malo antanto in Poljsko, ako ne pride celo do definitivnega vstopa Poljske v Malo antanto.

Ker velja »Matin« za list, ki ima tesne zveze s pariškimi krogi Male antante, je vzbudilo to njegovo poročilo v pariški javnosti splošno pozornost. Opol-

danski listi sicer izjavljajo, da niso mogli dobiti avtentičnega potrdila »Matin« trditve, smatrajo pa, da je njih verjetnost zelo velika. Načrt splošno pozdravljajo in izražajo željo, da bi res prišlo do kar najtesnejše zveze med Malo antanto in Poljsko, ker bi bil tak močan blok najboljše in najsigurnejše opora miru ne le v Srednji, ampak v celi Evropi.

Listi opozarjajo pri tem na sestanek poljskih poslancev in zunanjega ministra, ki se je vršil te dni na Dunaju, ter na napovedano potovanje poljskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra v Bukarešto. Vse te konference so očitno priprave za odločilna posvetovanja v Beogradu.

Genovska debata v angleškem parlamentu

LLOYD GEORGE PROTI RUSKO-NEMŠKI POGODBI IN ZA SPO-RAZUM S FRANCIJO. — ZBORNICA MU IZREKA ZAUPANJE. — Z IZJAVAMI NISO ZADOVOLJNI.

London, 26. maja. (Izv.) V nadaljevanju svojega večerajšnjega govora v poslanski zbornici (glej včerajšnje »Jutro«) je Lloyd George glede genovske konference izjavil, da se je sestala v popolnem miru in edinstvu in da je do zadnjega trenutka razpravljala o spornih vprašanjih v docela prijateljskem zmislu. Glede nemško ruske pogodbe je dostavil, da noče govoriti o njeni vsebini. Smatra, da je ta pogodba velika napaka od strani Nemčije. Zbornica naj pomisli, kaj pomeni ta dogovor. »Pred seboj imate«, je nadaljeval Lloyd George, dva od največjih narodov sveta, ki sta oba obsovana in ki nimata popolne veljave v skupnosti narodov. Med njima obstoji zveza v nesreči in ponižanju ter v tem, kar smatrata za slabo ravnanje z njima, zveza, ki more zadostovati, da se izčrpi iz tega pravo prijateljstvo. Nemčija je razorožena in bi se mogla še bolj razorožiti. Ne more se pa preprečiti, da jo Rusija ne bi zopet oborožila, ako bi se narod tiral v obup. Nemčija ne more gospodarsko popolnoma pomagati Rusiji, toda to se ne tiče oborožitve, ker so tehnični viri v eni državi, naravni pa v drugi.

Lloyd George je nadalje izjavil, da se mora vzeti v poštev vsaka možnost o položaju. Angleški zastopniki v Genovi so prišli do sklepa, da je, karkoli se misli o sovjetski vladi, za svetovni mir potrebno, da se doseže dogovor z Rusijo in s tem pride do tega, da bo Rusija sodelovala pri zadovoljitvi potreb sveta. S tem bi se preprečilo zlo, ki preti bodočnosti, ako se ne bo storilo ničesar, da se odstrani obstoječa nesporazumljenja.

Glede haške konference je Lloyd George izjavil, da se bo to vprašanje praktično proučilo. Pri tem se mora pomisliti, kaj je treba storiti, da se prepreči polom Evrope. Poudarjal je pomen mirovnega pakta ter izrazil upanje, da bo ta pakt dosegel pravi trajni mir. »Zasedli smo«, je končal Lloyd George, postojanke, iz katerih bomo mogli napredovati.

Po Lloyd Georgovem govoru je govoril Asquith, ki je izjavil, da sicer cenijo štirimesečno premirje med narodi, opozoriti pa mora na to, da so države z

zvezo narodov prevzele bolj obsežne obveznosti.

Vodja delavske stranke Clynes je poudarjal, da se je nemško-ruski dogovor moral pričakovati. Rusija in Nemčija imata enako kakor zmagovite države pravico, skleniti zvezo. Delavska stranka ne odobrava, da bi Rusija v celoti odklonila plačilo svojih dolgov, vendar pa zahteva, naj se vlada potruži doseči z Rusijo sporazum.

Lord Robert Cecil je izjavil, da genovska konferenca ni izboljšala odnosov med Anglijo in Francijo. Ukinitje sporazuma s Francijo bi pomenilo pravo nesrečo.

Lloyd George je odgovoril, da genovska konferenca ni odobrila nemško-ruske pogodbe. Ponovil je svojo trditev v Genovi, da pomenja sodelovanje Francije steber v svetovni evropski miru. Nemogoče je delati tako, kakor da bi sodelovali s Francijo, ne da bi faktično Francijo podpirali v reparacijskem vprašanju in ne da bi odobrili pakt glede sigurnosti njenih mej. Nemogoče je urediti reparacijsko vprašanje brez sodelovanja Francije. To sodelovanje pa je izključeno, brez upoštevanja versailleske pogodbe.

Nato je spodnja zbornica z 235 proti 26 glasovom izrekla Lloyd Georgeu zaupnico. Predlog unionističnih disidentov za znizanje proračuna kot protest proti ruski politiki vlade je bil odklonjen.

Vtis v Parizu.

Pariz, 26. maja. (Izv.) Pariški diplomatski krogi živahno komentirajo velik parlamentarni uspeh Lloyd Georgea, ki ni bil za francoske kroge ravno prijetno presenečenje. »Temps« poudarja v svojem komentarju Georgeovega govora, da spodnja zbornica ravno ni spravila min. predsednika v zadrego z neprijetnimi vprašanji. Tako ga niso vprašali, kako posebna pogajanja je imel v Genovi z zastopniki Nemčije in kako upe je dobil iz teh pogajanj za rešitev reparacijskega vprašanja. »Temps« nadahuje, da je Lloyd Georgeov govor mogoče izboljšati njegov parlamentarni položaj, ne pa položaja Anglije in tudi ne Evrope. List upa, da bo prihodnji govor Lloyd Georgea, v katerem bo govoril o Franciji, napravil boljši vtis kot sedanj.

Nov sestanek med Lloyd Georgeom in Poincaréjem

London, 26. maja. (Izv.) »Daily Mail« doznava, da se Lloyd George in Poincaré sestane prihodnji teden v Londonu ali Boulogne, da se porazgovorita o gotovih gospodarskih uspehih genovske konference. Najbrže se sestane v Londonu.

Poročila o eksploziji pri Wr. Neustadtu

Dunaj, 26. maja. (Izv.) O eksploziji v Wiener-Neustadtu javljajo še nastopne podrobnosti: Pri rešilni akciji so bili 3 gasilci usmrčeni, več pa jih je bilo ranjenih težko. Ob desetih je bil požar lokaliziran.

Kakor javljajo listi, je bilo po dose- danjih vesteh 19 mrtvih. Število lahko in težko ranjenih znaša 250 do 300 oseb. Po eksploziji so oblasti odredile, da se mora kraj Blumau takoj evakuirati. En

objekt podjetja je zletel v zrak. Eksplozija je napravila velikansko škodo, zlasti na poslopih v bližini v zrak zletelega objekta. V Blumau ni hiše, ki ne bi bila poškodovana. Poslopje požarne breme v Blumau je popolnoma uničeno. Požrtvovalnemu delovanju dunajske požarne breme se je posrečilo preprečiti večjo katastrofo.

Splošna stavka v Rimu

Vlada bo stavko s silo zatrla.

Rim, 26. maja. (Izv.) Zaradi krvavih spopadov v okraju San Lorenzo v Rimu, o katerih smo že včeraj poročali, je bilo aretiranih približno 200 oseb. Vseled splošne stavke so prizadeti zlasti romarji, ki so prišli na evharistični kongres.

V zbornici je danes pri razpravi o spopadih med komunisti in fašisti izjavil državni podtajnik za notranje zadeve, da bo vlada izsilila s pripravnimi sredstvi konca splošne stavke, ako ne bi končala v 24 urah.

Deputacija železničarjev v avdijenci pri kralju

ŽELEZNIČARSKIH ZAHTEV.

ŠTIRI NAJNUJNEJŠE TOČKE

Beograd, 26. maja. (Izv.) V smielu sklepa konference Narodne železničarske organizacije, ki se je vršila dne 14. maja t. l. v Ljubljani, je deputacija železničarjev predala danes ob 17. uri kralju Aleksandru v avdijenci spomenico, ki obsega v štirih točkah glavne in najnujnejše železničarske zahteve, in sicer:

- 1.) edinstven zakon za vse železniško osebje cele kraljevine, v kolikor to osebje ne bo pripadalo pod splošni činovniški zakon;
- 2.) revizija draginskih doklad za celokupno osebje;
- 3.) podelitev službenih oblek;
- 4.) nujna ureditev draginskih doklad delavstva.

V avdijenci so bili sprejeti: predsednik inšpektor Joca Stanojević, podpredsednik Mihail Ristić, stroje-

vodja; glavni tajnik Aca Pavlović in glavni blagajnik Svetozar Jovanović. V polurni avdijenci se je kralj živahno razgovarjal z delegati in se zanimal za prilike železničarjev, ki jim je obljubil, da se bo storilo za nje, kar se bo le moglo.

AMNESTIJA ZA DISCIPLINARNE KAZNI ŽELEZNIČARJEV.

Beograd, 26. maja. (Izv.) Pri ministru pravde so danes intervenirali narodni poslanci Gostinčar, Brandner in Deržić, da predloži kralju v pomiloščenje povodom velike amnestije ot poroki tudi vse disciplinarne kazni javnih nameščenov na železnica. Minister pravde je pristal na to željo. Stavil bo na jutrišnji seji ministrskega sveta tozadevni predlog.

Seja narodne skupščine

ŽIVAHNA RAZPRAVA O UPRAVI TOBAČNEGA MONOPOLA. — DR. MANDIĆ OČITA AVSTROFILSTVO — DRUGIM!

Beograd, 26. maja. (Izv.) Na današnji dopoldanski seji narodne skupščine, ki je bila odprta ob 11. uri, so bile na dnevnem redu interpelacije, ki pa so bile večinoma zaradi nenavzočnosti interpellantov odstavljene. Finančni minister dr. Kumanudi je v svojem govoru na interpelaciji posl. dr. Uroša Stajića glede prodaje duhana v monopolu podal obširno statistiko o pridelku tobaka v zadnjih treh letih, svojega nakupa in prodaji. Dr. Stajić se ni zadovoljil z odgovorom in je dokazoval, da je monopolna uprava plačevala previsoke cene. Seja je bila zaključena ob 13. uri.

Na popoldanski seji se je nadaljevala razprava o Stajićevi interpelaciji. Prvi je govoril poslanec Mate Milanović, ki je naglašal, da je produkcija tobaka padla lani na eno tretjino. Zaradi tega so kmetijski pridelovalci tobaka zlasti v Dalmaciji, prišli v mizerni položaj in si ne zaslužijo niti kruha. Posl. Milanović se je pritoževal dalje nad silnimi globami za sajenje tobaka, ki so čisto tako strašne, da prekorajajo vsoto 30.000 dinarjev, kolikor večkrat ni vreden ves imetek prizadetega seljaka.

Poslanec Nikola Mandić se pritožuje proti upravi monopola, ki jo je ostro napadel. Njegov govor je bil prekinjen z mnogimi medikci. Zlasti se je minister pravde v imenu vlade zavaroval proti Mandićevim insinacijam, češ da je siromasnemu stanju težakov v Hercegovini kriva naša vlada, čeprav je jasno, da so ostali zapušteni in polomljeni že

iz časov Avstrije. Nikola Mandić je v svojem govoru napadal vsled neke opazke dr. Lukinića, češ: »Molčite, vi ste bili obenem z ministrom Svetozarom Pribičevićem madžarski in avstrijski »šleptreger««. Dr. Lukinić se zavaruje proti tej opazki ter pravi, da prepričava celi javnosti, da oceni njegovo delovanje in delovanje dr. Mandića, ki je bil Potiorekov aditus v Bosni in Hercegovini v najtežjih časih vojne. Obenem se zavaruje proti dr. Mandiću tudi minister Svetozar Pribičević, ki pravi, da vaf vedo, da je početkom vojne bil zaprt in interniran in da je fizično ni mogel dati nikakih avstrofilskih izjav. Hrvatski sabor je baš njega odredil, da stavi predloge o odcepitvi od Madžarske in Avstrije. Narodno veče mu je dalo priznanje in ga je izvolilo svojim podpredsednikom. A kako je Narodno veče sprejelo dr. Nikolo Mandića, to je drugo vprašanje.

Po govorih še nekaterih poslancev je poslanec Wilder predlagal prehod na dnevni red. Finančni minister je v zaključni besedi opozarjal na to, da se bo v najkrajšem času itak izdelal enoten zakon o monopolih za vse kraljevine. Z veliko večino je bil nato sprejet predlog poslanca Wilderja za prosti prehod na dnevni red.

Predsednik dr. Ribar je nato zaključil sejo ter sklical prihodnjo za jutri ob 10. uri dopoldne z dnevnim redom: Zakonski predlog o ministrski odgovornosti.

Odgoditev zagrebskega velesajma

Zagreb, 26. maja. (Izv.) Upravni odbor zagrebskega velesajma je sklenil na noćajšnji seji, da se velesajem v Zagrebu vsled nepredvidenih zaprek odgodi za 14 dni ter se otvori šele v soboto dne 17. junija. Sejem bo trajal potem do dne 2. julija.

Mikoli aretiran v Celovcu

Skoro ves poneverjeni denar rešen!

Dunaj, 26. maja. (Izv.) Po nalogu dunajskega policijskega ravateljstva je celovska policija aretirala 22. t. m. v Celovcu od jugoslovanskih oblasti zaradi poneverbe pri zagrebski poštni hranilnici zasledovanega kontrolorja čekovnega urada Gojka Mikolija, ki je ponaredil čke za 2.300.000 dinarjev. Vseled akcije dunajske policije se je posrečilo preprečiti, da bi mogel Mikoli denar skriti, vsled česar bodo oškodovane stranke zopet prišle do svojega denarja. Mikoli se je hotel pri aretaciji s strihnilom zastrupiti, vendar pa so mu to preprečili.

ANKETNA KOMISIJA GLEDE ZLOBABE V DIREKCIJI PLENA.

Beograd, 26. maja. (Izv.) V anketni komisiji za preiskavo glede zlorab v direkciji plena in vojne odškodnine je izvoljen za predsednika poslanec Pavle Nedelčić. Predsednik skupščine dr. Ribar se je izrazil, da bo preskrbel komisiji na vpogled vse potrebne akte.

STAVBA CARINARNICE V GORNJI RADGONI.

Beograd, 26. maja. (Izv.) Ministrski svet je odobril za stavbo poslopja za carinarnico v Gornji Radgoni 160.000 Din.

Italijansko-ruska pogodba

Pogodba je bila v sredo podpisana.

Genova, 25. maja. (Izv.) Včeraj, ob 18. uri, sta zunanji ministri Schanzer in Conti za Italijo, za Rusijo pa Čičerin in Krasin podpisala italijansko-rusko trgovinsko pogodbo, ki stopi v veljavo takoj, kakor hitro jo ratificirata obojestranski vladi. Pogodba je nadomestila za 26. decembra 1921 sklenjeni trgovinski sporazum, ki poteče dne 26. junija. Nova pogodba jamči v prvi vrsti popolno svobodo gibanja in gospodarskega delovanja Italijanov v Rusiji. Italija odstopi Rusiji prosto luko v Trstu, Rusija nasprotno Italiji več prostih luk v glavnih pristaniščih Črnega morja. Rusija dovoljuje dalje Italiji znatne olajšave v trgovini s poljskimi pridelki in italijanskimi vini, posebno pa še za trgovino s komunikacijskimi sredstvi. Za preskrbovanje s petrolejem pride v prvi vrsti v poštev Italija. Posamezne podrobnosti se določijo v kratkem in se bodo teh pogajanj poleg ooficialnih delegatov udeležili tudi zastopniki največjih italijanskih trgovin, ki se interesirajo za trgovino z Rusijo.

INCIDENT NA ČEŠKO-NEMŠKI MEJI.

Praga, 26. maja. (Izv.) Na češko-nemški meji je prišlo do streljanja med češkoslovaškimi tihotapci in nemškimi financarji. En tihotapec je bil vsled strela v glavo usmrčen, ostale, ki so bili lahko ranjeni, so prišli. Vrednost blaga, ki so ga skušali spraviti preko meje, znaša 20.000 mark.

ODLIKOVANJE SAVINJSKEGA HMELJARJA.

Beograd, 26. maja. (Izv.) Nadučitelj Petriček v Zalcu je odlikovan z redom Sv. Save V. razreda za zasluge, ki si jih je pridobil na nollu hmeljarstva.

Devetstopetnajsto

Tragedija naroda.

Rana je obvezana, izprana, stavec se lepo zahvali in očiše dalje. Grmenje topov prihaja bližje in bližje.

Palilulo obstreljujejo. Bliznja sosedna drvi za begunci z dvema otrokoma, natoovorjena s svežnji.

«Pravi je storila, da ne čaka poslednje ure.»

Ampak preplašena je brate. Kako bi se ne preplašila žena. Kdo ji bo pomagal, kadar nastane gneča?

Medtem prileti v vežo mlad fant, še gimnazijec. Njegova mati je že od jutranje zore vila roke, ker ni bilo fanta od nikoder na izpregled. Prejšnjo noč je dejal, da ne bo bežal in da hoče z bratom poginiti v Beogradu, kar je smatrala mati za prešerne besede mladosti, ki ne pozna še resničnega položaja, pa je zavoljo tega tako sveža, kipeča.

Mati mu zdaj gladi lase in solznih oči prigovarja.

«Toda kdo bo branil tvojo mater, sinko?»

Brez milosti ji odgovarja mladost: Kaj si ti edina mati. Če bi vsak Srb branil svojo mater, kdo bo pa Srbijo?

Taki razgovori so se ponavljali v vsaki hiši tiste dni, kjer je nedozorelo dete spregovorilo prvo možko besedo. Matere so se jih navadile, toda varajo se, če mislijo, da so to samo nepremišljene besede. Kakor je naša sirota včeraj še mirno zaspala, tako se je danes zbudila vsa preplašena. Medtem, ko smo mi spraševali, kam padajo granate, kje letajo zločestice, je mati vsa obupana tekala od ulice do ulice, kje bi zagledala svoje dete, ki se je ponoči ukradlo iz hiše in se še vedno ni vrnilo.

Opoldne je fant pritekel v vežo in mati je pozabila svojo skrb, s katero ga je pričakovala, objame sina in ga objame s solzami. Toda on že vsličen pripoveduje:

«Tam sem bil.»

«Kje?» svisne majka.

«Kjer se bjejo. Vse sem videl.» Ponošno vzboči fant svoje prsi, radostnega obraza nam ponosno pripoveduje:

«Pri Slaviji sem stal, ko je prišel deseti polk od Banice in se pričel razvozlati v vojno četo.»

«Rojno črto?» zakriči prestrašena mati, za katero je kot za nas ta beseda pomenila toliko kakor smrt.

«Tako je.» potrdi gimnazist.

«Pa so te pustili dete moje.»

«Zakaj ne? Nihče se ni ustrašil. Iz oken in iz tratoarja so opazovali ljudje. Vojaki jim prigovarjajo, naj se umaknejo, a nihče se ne gane.»

«Dva mlada poročnika pričneta z dvema vodoma in z dvema mitraljezama prodirati proti Terazijam. Tekel sem za njimi. Pri kavarni Albaniji se odcepi prvi vod proti Ruskemu carju, drugi proti Kolarcu. Zagrabijo bombe in se spuste skozi Dositejevo ulico. Ničesar ne čuješ razen: ura! Drve navzdol, bombe prasketajo. Nemci so že potisnili naše čete iz Dordiole v Dušanovo ulico, zavzeli Strahovič banovo ulico, popadali v rojno črto in pričeli streljati. Polahko sem stopil ob zidu, skrivajoč se za hiše do Velosipeškega trga. Cesta se trese, bombe pokajo, čuješ samo ura! Vidim, Nemci se umikajo, naši osvaja Strahovič banovo ulico. Približam se še za tri hiše. Skrijem se v vežo in venomer stegujem glavo, da vidim, kaj se dogaja. Nemci so se umaknili tudi iz Dušanove ulice, potisnjeni do Jalije, kjer sprejme naše strašne ognjen iz čolnov. Ranjenci, ki se vlačijo mimo mene, pravijo, da ne gre dalje, da so jih poglani, kolikor so pač mogli, toda prejak je ogenj iz čolnov. Prosil sem enega izmed njih za puško, pa mi je ni hotel dati. Joj, koliko je ranjenih in mrtvih. Pred vrati, na pragovih leže. Naši in francoski bolničarji ne morejo dalje. Dvignili so roke, kjer tudi med nje je že zašla smrt. Ljudstvo beži na vse strani, žene kriče in otroci plačajo. Nemške baterije ne obstreljujejo Dordiole, najbrže zaradi svojih, toda močno bijejo na Čukarico in savsko obrežje.»

Dečko bi še mnogo pripovedoval, toda vsi se obrnemo, da vidimo veliko število aeroplanov, nihajočih nad našimi gla-

vami. Ogromna jata je pokrila nebo od Višnice do Zarkova. Nihče se ni zavedel da je že opoldne proč, ker je grmenje zabrisalo čas. Vedeli smo, da obstreljujejo že Topčider, Banovo brdo, Savinac, Novo groblje, sploh vse.

Od vseh strani pritiskajo begunci, ljudstvo se kopiči in duši. Strašen ogenj se je vnel krog treh popoldne. Zdelo se nam je, da se naše zemlja pod nogami. Molče prično bežati tudi iz naše hiše. V mrzličnem strahu zaklenemo vrata, pograbimo, kar je pri roki in drvimo za množico. Nosila sem svoje najdražje bitje, svojega sinčka.»

Potok solz vre po njenem licu in zdelo se mi je, da ne bo več nadaljevala. Nisem hotel vznemirjati plakajoče ob spominu na otroka, ker sem že ves čas opazoval, da ga ne nosi s seboj. Izkušnja me je izučila, da je trpljenje najbolj prepustiti samemu sebi. Po navadi je sočustvo v takih slučajih neiskrenost, obličena v lepo formo.

Čez čas si obriše oči, zasope globoko in dvigne glavo.

«Nič nisem vedela, kam bi se obrnila. Drvela sem za množico. Nekateri so trdili, da bi bežali proti Topčideru, kjer bomo našli vlak. Drugi so nos svarili.

«Kaj za vruga proti Topčideru, tam lijejo krogle kakor dež. Nihče ne ostane.»

Obrnili smo se proti Banjici. Od vseh strani prihajajo novi begunci.

Oziračji se smo čuli za seboj prasketanje in treskanje. Naše baterije streljajo iz Tornjaka, nemške na vse strani. Iz Dordiole se dvigujejo umazani oblaki dima. Pozneje zvečer smo videli, da gori. Ko smo se vlekli po cesti, so pričeli krožiti nad nami areoplani. Resnično, dajali so znamenja, kakor je trdil nekdo, kajti kmalu nato je pričela njihova artilerija streljati v gnečo. Vrisk mater divja proti nebu, množica se maje in se razprši na vse strani. Granata za granato pada med nesrečne begunce. Konji se pno na zadnje noge, iz vozov pada prijava po tleh, ljudstvo počene po jarkih in polju, po cesti teko potoki krvi.

(Dalje prihodnjič.)

Poletni vozni red južne žel.

Poletni vozni red na progah južne železnice stopi v veljavo s 1. junijem t. l. Prinesel bo celo vrsto večjih in manjših sprememb, s katerimi bo, kolikor se da po površnem pregledu voznega reda razsoditi, potujočemu občinstvu v mnogem oziru ustrezno. V kratkem bomo objavili obširen izvešček voznega reda, danes pa navajamo samo nekatere važnejše podatke.

Na progi Ljubljana-Maribor ostanejo v obratu vsi dosedanj brzovlaki, ki ne bodo več vozili kot D-vlaki, ampak kot običajni brzovlaki. Nočni brzovlak odhaja iz Ljubljane ob 0.32 in pride v Maribor ob 3.20, na Dunaj pa ob 9.50 (dosedaj je odhajal iz Ljubljane ob 0.40, ter prispel na Dunaj šele ob 10.55). Brzovlak ima odslej postanek tudi v Celju, kamor prispe ob 2.15. Opoldanski brzovlak odhaja iz Ljubljane ob 12.09, ima postanek odslej tudi v Zidanem mostu, prispe v Maribor ob 14.54 in na Dunaj ob 21.27. V obratni smeri odhajata brzovlaka z Dunaja ob 20.15 in 7.30, iz Maribora ob 2.35 in 13.50 ter prihajata v Ljubljano ob 5.21 in 16.35. Oba imata odslej postanek tudi na Zidanem mostu ter Celju. Brzovlaka za Zagreb odhajata iz Maribora ob 1.40 in 14.10 ter prihajata v Zagreb ob 5.10 in 17.32. Oba imata postanek v Celju in dnevni brzovlak v letni sezoni tudi v Grobelnem radi zveze na Rogaško Slatino.

Osebnih vlakov odhajajo iz Ljubljane na Maribor ob 5.40, 6.30 (mešanec), 12.19, 14.18 (samo do Zidanega mosta), 18.00 in 23.52. Iz Maribora na Ljubljano odhajajo vlaki ob 5.20, 10.05, 13.20 (mešanec), 17.20 in 23.50. Uradniški vlak z Zidanega mosta v Ljubljano odhaja ob 6.

Brzovlak v Beograd odhaja iz Ljubljane ob 16.10, ekspresni vlak ob 6.15 ter prihaja v Beograd ob 6.35 in 20.40. Vračata se iz Beograda brzovlak ob 8.15 ekspresni ob 23.45, prideta pa v Ljubljano ob 22.59 in 15.24.

Iz Ljubljane na Trst vozijo brzovlaki ob 5.31, 15.50 (ekspres), 16.55 in 23.58, osebni vlaki ob 5.50, 14.35 (samo do Rakeke) in 17.46. Iz Trsta v Ljubljano prihajajo brzovlaki ob 5.52 (ekspres), 11.42, 14.26 in 0.12, osebni vlaki pa ob 7.28 (z Rakeke), 10.54 in 22.34.

Na progi Zidani most-Zagreb odhajajo osebni vlaki z Zidanega mosta ob 5.00, 8.10, 14.00, 20.02 in prihajajo v Zagreb ob 7.23, 10.21, 16.17 in 22.24. V nasprotni smeri odhajajo vlaki iz Zagreba ob 5.54, 9.30, 12.46, 16.31. Nočni vlak iz Zagreba v bodočo odpade, zato pa stoji nočni brzovlak Beograd-Ljubljana na vseh večjih postajah proge.

Iz Maribora na Prevalje vozi odslej novi brzovlak Dunaj oz. Budimpešta-Meran, ki odhaja iz Maribora ob 2.30, ter osebni vlaki ob 5.05, 15.00 in 19.56. Iz Prevalj v Maribor prihaja brzovlak ob 3.10, osebni vlaki ob 7.38, 12.47 in 20.36.

Na progi Pragersko-Kotoriba vozijo poleg budimpeštanskega brzovlaka, ki na Pragerskem ne stoji, a pride v Ptuj ob 4.43, še osebni vlaki z odhodom s Pragerskega ob 6.25, 9.20, 16.03 in 21.40. Vlaki prihajajo deloma direktno iz Maribora, deloma imajo na Pragerskem zveze na vlake glavne proge. V obratni smeri prihajajo vlaki na Pragersko ob 5.41, 10.30, 17.36, 23.29. Tudi ti vozijo ali direktno do Maribora ali pa imajo na Pragerskem zvezo.

Iz Maribora na Ljutomer vozita dva direktna vlaka ob 16.38 in 17.15, ki se vračata iz Ljutomer ob 5.50 in 16.30, ter prihajata v Maribor ob 9.55 in 20.42. Med Mariborom in St. Iljem vozita v vsako smer po dva lokalna vlaka.

Med kolodvorom in mestom Slovenska Bistrica vozi v vsako smer po pet vlakov z zvezami na vlake glavne proge.

Iz Poljčan v Konjice in Zreče odhajata vlaka ob 9.00 in 16.00, vračata pa se v Poljčane ob 6.00 in 14.30. Med Konjicami in Zrečami vozi v vsako smer še po en lokalni vlak.

Z Grobelnega v Rogatec odhajajo vlaki ob 8.35, 15.15 in 20.55, vračajo pa se na Grobelno ob 6.25, 13.20 in 18.35.

Na Vrhniko odhajajo vlaki iz Ljubljane ob 7.35, 13.25, 18.20 in 22.20. Vračajo se pa v Ljubljano z Vrhnike ob 5.44, 9.44, 16.51 in 20.40.

Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Lastnik in izdajatelj Konzorij «Jutra».

Za takojšen nastop rabimo na parno žago v lesni stroki

izvežbanega skladiščnika, starejšo moč, zmožen tudi pisarniških poslov in po zmožnosti vešč italijanščine. Ponudbe je nasloviti na poštni predal št. 157, Ljubljana I. 1590

Slikarsko in pleskarsko delo sprejema po najnižjih cenah **Anton Stiplovšek**, Ljubljana, Rožna ulica št. 13. Sprejema naročila tudi na deželi.

Izurjene, preizkušene **livarje** (Former) iščemo za takojšnji nastop. Vprašanja s prepisi izpričeval na: „BEZENICA“, Ijevonica čelika i željeza — Osijek III. 1553

Razno perilo za dame, gospode in deca priporoča trdika **A. & E. Skabernè**, Ljubljana, Mostni trg št. 10. 1518

Ing. dr. Miroslav Kasal oblatveno poverjeni stavbni inženir in mestni stavbenik Ljubljana, Gradišče 13. Stavbno podjetje in tehniška pisarna za betonske, železobetonske in vodne zgradbe, arhitekturo ter vsakovrstno visoko zgradbo. 241 Izvrtitev. Projektiranje.

Klobuke in slannike vseh vrst, od preprostih do najfinjših nudi vedno v zalogi tovarna klobukov in slannikov **Franc Cerar v Stobu** pošta in želez. postaja Domžale pri Ljubljani. V popravila prevzema tudi vsa tozaderna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani prevzema vsa naročila in moderniziranje tiskalnice **Kovačević i Tršan v Prešernovi ulici št. 5**, kjer se sprejema 2006 v sredo in v soboto.

Gradbeno podjetje **ing. Dukić in drug** Ljubljana, Resljeva cesta 9. se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. 2009

Mali oglasi stanajo do 20 besed 1 Din, 3-4, vsakih nadaljnjih 5 besed 1 Din. — Trgovski oglasi, dopisovanje, napremišanje do 20 besed 5 Din, vsakih nadaljnjih 5 besed 2 Din. — Plača se naprej. (Lahko tudi v znakih.) Na vprašanje se odgovarja le, ako je vprašanje priložena znamka za odgovor.

Službe Več pomožnih uradnikov in uradno čekovnega zavoda išče primerno zasebno službo, ki naj bi jim nudila eksistenčno možnost. Naslov pov. uprava «Jutra». 1596

Preddelavca, 1535 misarskega, izkušenega, se takoj sprejme. Stanovanje prosto, delo stalno. Proda se nova ročna tračna pila (Bandsäge), oziroma se ista zamenja za železno, nadalje rabljena strožnica za les na pogon s nogami. Stolarska in strugarska v Sodražici. 1497

Išče se kompanjon za mešano trgovino v prometnem trgu na deželi, kjer je pripravljena hiša nalašč za trgovino, ali se pa odda cela hiša v najem. Kje in pogoje pov. Leskovšek v Kozjem. 1497

Kupim Rabljena pisalna miza, ameriškega sistema, se kupi. Ponudbe z navedbo cen na A. Jelenc, Tržič. 1578

Prodam Stara vrata s ključavnicami in okni se prodajo. Rimska cesta št. 2, pritličje, desno. 1561

Pozor, 1597 gg. gostilničarji in kavararji!

Lokal za pisarno v sredini mesta, išče velepodjetje. Ponudbe pod šifro „Velepodjetje 333“ na anončno družbo **ALOMA COMPANY**, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 1545

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani prodaja iz slovenskih premogovnikov velenjski, šentjanski in trboveljski premog vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava. Išč. ehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog. Naslov: 935 Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/II.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 26. maja 1922.

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	765.7	16.3	brezvetra	del. obl.	—
Ljubljana	14.	764.2	24.8	„	oblačno	—
Ljubljana	21.	766.2	17.0	sever	pol obl.	—
Zagreb	7.	760.8	20.0	brezvetra	del. obl.	—
Beograd	7.	762.8	16.0	„	oblačno	6.0
Dunaj	7.	764.9	19.0	sev. zap.	oblačno	—
Praga	7.	—	—	„	—	—
Inomost	7.	766.4	15.0	brezvetra	več obl.	—

V Ljubljani barometer stanovit, temper. normalna. Solnce vzhaja ob 4.13, zahaja ob 19.41

Pri Združenih papirnicah v Vevčah se zasede 15. junija t. l. 1589

mesto pomožne uradnice.

Kompetentnje, večje popolnoma strojepisja, slovenske in nemške stenografije ter po možnosti knjigovodstva, naj dološljeje svoje ponudbe na **Papirnico Vevče, p. Dev. Mar. v Polju.**

Priporočajte „Jutro“!

Meblovano stanovanje od 1, 2 ali 3 sob, išče ravnatelj s soprogo. Ponudbe pod šifro „Elegantno stanovanje 27“ na anončno družbo **ALOMA COMPANY**, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 1544